

פרשת וישב

היא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה (לח, כח)

אבק הרציחה הלבנת פנים

רש"י: לא רצתה להלבין פניו לומר "ממך אני מעוברת"! אלא "לאיש אשר אלה לו". אמרה: אם יודה מעצמו יודה, ואם לאו ישרפוני ואל אלבין את פניו. מכאן אמרו: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים.

בספר "ברכת אליהו" להגר"ש עמאר שליט"א, הראשון לציון, מבואר העניין ע"פ תרגום יונתן בן עוזיאל, שכתב שלא מצאה תמר את שלושת המשכונות ותלתה עיניה לשמי מרום וביקשה רחמים, שהשי"ת יענה לה בעת צרתה ויאיר את עיניה למצוא את שלושת העדים, והבטיחה שממעיה יצאו שלושה קדושים שיקדשו את שמו יתברך וירדו לכבשן של אש בבקעת דורא.

אז הקב"ה רמז למיכאל והאיר עיניה ומצאתם, והניחה אותם לרגלי הדיינים ואמרה: "לאיש אשר אלה לו אני מעוברת! ואפילו אם אישרף לא אפרסם ואני מתפללת לה' שישים בליבו שיכירם ויצילני."

וכשראם יהודה הכירם. אמר בליבו: "טוב לי להתבייש בעולם הזה שהוא עובר, ולא אבעת בפני אבותי הצדיקים בעולם הבא. טוב לי להישרף בעולם הזה באש כבויה של העולם הזה ולא באש אוכלת אש, דמיכלא קביל מיכלא הוא (מידה כנגד מידה). לפי שאמרתי ליעקב אבא 'הכר נא הכתונת בנך היא' על כן אני צריך לשמוע בבית דין למי החותמת והפתילים והמטה האלה."

עוד כתב התרגום (שם) על הפסוק "ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני", שיצאה בת קול מן השמיים ואמרה: "מלפניי היה הדבר הזה" וניצלו שניהם מן הדין (תמר ניצלה מהאש ויהודה ניצל מדינה של גהינום). ע"כ.

ומכל זה לומדים כמה דברים נפלאים. תחילה, חומרת עוון מלבין פני חברו ברבים שהוא כל כך חמור, עד שהייתה מוכנה תמר למות בשבילו ולאבד עימה עוד ב' נפשות שהייתה מעוברת בהם, ובלבד שלא להלבין את פני יהודה ברבים.

לא אחת מריבה קטנה בין שכנות יכול להביא לסכסוך ארוך, כשכל אחת חושבת שהיא הצודקת ועל כן אינה מוכנה לוותר לחברתה. כאמור, לעיתים ה"ברוגז" נמשך תקופה ארוכה כשאף אחד לא יודע את מועד סיומו.

סיפורנו הוא על שתי שכנות הגרות בבנין דירות בשכונה ירושלמית ו... באותה הקומה. הן רבו ביניהן מדי פעם על דברים של מה בכך, ולאחר שפעם האחת הטיחה עלבונות קשים בחברתה, החליטה הנעלבת לא להשיב מלחמה שיערה ובכך להימנע מאיסור לשון הרע.

כך נמשך לו ה"ברוגז" האחרון כ... עשרים שנה.

הן נפגשות במכולת, במעלית, ברחוב, ואף אחת מהן לא מוציאה הגה כדי לדבר ביניהן, כמובן.

השנים חלפו והנה מגיע מועד חופתו של בן השכנה שהבליגה בזמנו, והיא, בצעד מיוחד, מחליטה להזמין לשמחתה גם את... שכנתה. מי יודע, אולי בזכות השמחה הזו אולי ישבר משהו בליבה הקפוא כלפיה ובכלל זה הזמן להביא קץ לסכסוך שהיא כבר שכחה סיבתו.

פרשת וישב

באחד הערבים, כשההזמנה בידה, לאחר עשרים שנה בהן לא דיברו ביניהן אף לא מילה אחת, היא אוזרת אומץ וניגשת להקיש על דלת השכנה.

"שלום, ערב טוב, גב'... מה שלומך?"

"ב... ב... ב... רוך ה...ש...ם...." ענתה בלשון רפה ובגימגום השכנה הנדהמת לראותה מתייצבת על מפתן דלתה. היא!?

"רציתי להזמין אתכם לשמחה שאנו עורכים בעוד כחודשיים."

"ב... ב... בשמחה רבה..." השיבה השכנה, עדיין מהססת ובוררת מילותיה. "היכנסי, בבקשה."

הן ישבו על הספה והחלו לשוחח בחופשיות רבה כאילו לא היה מעולם סכסוך קשה ביניהן.

"מתי החתונה, חביבתי?" שאלה השכנה.

"הוא, ב. 24.1.2001"

"אוי, בדיוק בתאריך הזה יש לי ניתוח. האמיני לי, שבשמחה רבה הייתי מגיעה לחתונה, אך אני אהיה מאושפזת בבית הרפואה ויקח לי לפחות יום יומיים להחלים."

השתיים התחבקו, התנשקו ונפרדו בהתרגשות גדולה מהפגישה המפתיעה הזאת.

אם החתן החליטה לעשות מעשה ולבדוק את האפשרות להקדים את החתונה ביומיים או דחייתה ביומיים, להקדים לא היה אפשרי, אך לאחר את החתונה ביומיים היה ניתן. היא פנתה לבנה ושאלה מה דעתו לדחיית החתונה אך ורק בגלל השכנה שבזכות חתונתו והשתתפותה בשמחתם תהיה להם שמחה גמורה בשמיים.

"אמא! את יודעת טוב מאוד שחתונה לא דוחים!" מחה הבן.

"אכן, אתה צודק, בני, אך יש כאן 'סיבה מיוחדת'. ודע לך, בזכות זאת תזכה כל חיך לחיים טובים ומאושרים בזכות המעשה הגדול והאצילי שתעשה, אם תעשה."

"אימא, אבל כבר הדפסנו הזמנות, וגם צריך לדבר עם הכלה והוריה. אולי הם לא יסכימו?"

"אנא, שאל אותם ואולי לשמע הסיבה הם יסכימו." הבן ראה זאת כמצוות כיבוד אם ובערב מיד נסע לפגישה עם הורי הכלה, ולאחר זמן לא רב, במתק לשונו, שיכנעם לדחות את החתונה ביומיים. כיוון שההזמנות טרם חולקו ולא היו מכשול גדול להחלטתם, נעתרו הורי הכלה לבקשתה המאוד מיוחדת של אם חתנם.

משמיים מצאו אולם פנוי, התזמורת והצלמים היו פנויים בתאריך החדש והכל הסתדר על הצד הטוב ביותר.

ההזמנות הודפסו מחדש ושוב ניגשה אם החתן לשכנתה והזמינה אותה למועד החדש.

פרשת וישב

"אני לא מאמינה! למה?" נדהמה השכנה "את כל השינוי עשיתם בגללי?! חבל לכם על כל הטירחא, אז הייתי מגיעה ל'שבע ברכות'... אוי, כמה טרחתם בוודאי כדי לשנות את התאריך... וכל זה לכבודי..." השתיים התחבקו ממושכות ובכו זו על כתפיה של זו.

כמתוכנן, אושפזה השכנה לקראת הניתוח בתאריך שנקבע מראש, ב 24.1.2001 -

כמה שעות לאחר הניתוח, בשעות הערב, היא שומעת בחדשות ששודרו ברדיו על האירוע שזיעזע את כל המדינה:

רצפת הריקודים באולמי "ורסאי" בירושלים קרסה בשיאה של חתונה ועשרות בני אדם נהרגו ונפצעו.

לפתע היא נזכרת שבערב זה הייתה אמורה להתקיים חתונת בן שכנתה באולם זה! בזכות הפיוס שביניהן נדחתה החתונה לעוד יומיים והן ניצלו בנס מאירוע קשה זה. היא מיהרה להתקשר לשכנתה, שלא ידעה בנתיים מהטרגדיה, וריגשה אותם בנס הגדול שאירע למשפחותיהן והכל בזכות שמחלה על כבודה...

דבר אחר: יהודה, על אף הבושה הנוראה שהייתה לו לעיני העולם, בעת שכינס בית דין לדון את תמר בשריפה, והיא הציגה את מטהו פתילו וחותרו, באותה שעה היה במאבק אדיר בינו לבין עצמו, כי אע"פ שלא היה ממית את תמר, מ"מ, לא היה מוכרח לגלות כי ממנו היא הרה והיה יכול לזכותה בדין ולומר כי נאנסה ונתעברה, אבל לא היה צריך לגלות שזה בא ממנו, כי יביא לו ולבית אביו ביזיון נורא.

אך יהודה לא שם לב לזאת, וכיוון שבתחילה חשד בתמר ורצה לדון אותה כזונה, קם ואמר כי אין בה אפילו חשש ולו הקל ביותר, והיא כשרה וצדקת שבנשים, אשר כל מטרתה ותאוותה הוא להעמיד קרן אורה בבית ישראל.

ואחר זה נתעצם יהודה ביותר בגבורת הנפש והוציא לעין כל את צידקתה של תמר. אז נתלבשה בו רוח השכינה וזכה למלכות ונתקיים בו "יהודה אתה יודוך אחיך", היינו כשם שלא שינית משמך יהודה והודית על האמת, לכך לעולם יודוך ותזכה למלכות ולשאר ברכות מופלאות.

ועוד למדנו כאן על כוחותיה ותעצומות נפשה של תמר, שאפילו בראותה שעומדים לשורפה חיים לא נתייאשה מבעל הרחמים וביקשה ממנו שיתן בליבו של יהודה לחון אותה. היא הראתה בזה לדורות עולם על גודל האמונה שבלבבה. כי תחת שהיה לה לכעוס על יהודה ולגדפו ולביישו, שתקה ובעיניים דומעות ולב מלא תחינה דלו עיניה למרום.

מההתנהגות המופלאה הזו של אמונה וביטחון מופלא בהשי"ת השפיעה לזרעה עד עולם.

וכמו שמצינו בדוד, שיצא מחלציה, שבעת בורחו מפני אבשלום בנו היה מהלך עייף בדרך, גולה ומטולטל, והנה שמעי בן גרא יוצא לקראתו ומקללו קללות נמרצות ונוראות, ולא זו בלבד אלא שהיה הולך אחריו וסוקלו באבנים. מלווי דוד המה ראו כן תמהו, וחרה אפם עד מאוד, עד אשר אבישי בן צרויה אמר למלך: "תנה לי ואסירה את ראשו מעליו". ודוד בצדקתו התרעם על אבישי: "הנח לו כי ה' אמר לו קלל". כל זה בא לו מורשה מתמר, שהניחה הכל ביד השי"ת, ומי שהוא בעל אמונה גדולה בהשי"ת אינו כועס מעולם על שום נברא, כי הוא יודע שהכל בא מעילת העילות וסיבת כל הסיבות, ורק אליו מגמתו.

יהי רצון, שנדבק בדרכי אבותינו הק' לילך בדרכם ואורחותם.

פרשת וישב

בספר "נפשי תידום" מובא מעשה נפלא הממחיש עד כמה צריכים אנו זהירות יתירה בכבוד הבריות: השעה רבע לתשע בערב, והחתן עדיין לא בא. חלק מבני משפחתו, שלא ידעו מרחשי ליבו, גם נוכחו במקום. בשעה תשע נצצו הדמעות בעיני הכלה והוריה מודאגים ודרוכים. גיסו של החתן, איש ישר ונעים הליכות, נסע במהירות לבית החתן. החתן, שלא התייעץ בדעת תורה טרם קיבל את החלטתו הפזיזה, ולא הבין את חומרת מעשיו, הכריז בפניו: "אינני רוצה אותה! אי אפשר לסבול את המשקפיים האלו!"

הגיס ניער אותו וגער בו, אך ללא הועיל.

הגיס חוזר לאולם, השעה כבר עשר, ומתוך מבוכה ובושה גדולה מנשוא, מסר בחוסר אונים את הבשורה המרה לאבי הכלה: "לא תהיה חתונה החתן חזר בו."

אי אפשר לתאר את הבושה, הכלימה והביזיון של הכלה ובני משפחתה בפני אולם מלא אורחים, ידידים ושכנים. הון תועפות הושקע בשמלה החדשה של הכלה ובשולחנות העמוסים כל טוב. ההשקעה, יחד עם שעות של עבודה, המון תקווה וציפיות לטוב, ירדו לטמיון. הכלה פרצה בבכי מר וכשלו ברכי אימה. אביה גייס את כל כוחות האיפוק. איזו בושה! איזו חרפה!

גיס החתן יחד עם הרב, שאמור היה לסדר את הקידושין, ניסו לעודד ולשכך את הכאב במקצת: "היא עוד תמצא טוב ממנו. גם זו לטובה."

והם צדקו. כעבור שמונה חודשים הכלה קיבלה הצעה העולה על החתן הקודם מכל הבחינות, גם רוחניות וגם גשמיות. בעת כתיבת שורות אלו, היא סבתא מאושרת שכבר צברה למעלה מארבעים שנות נישואין מתוקות מדבש עם בעלה, איש מכובד ומצליח. עד כאן סיפורה של הכלה. סוף טוב הכל טוב.

גם החתן מצא אחרת, כביכול נאה מן הראשונה ובלי משקפיים. והנה, מספר חודשים לאחר החתונה חלה הרעה בראייתה של אשתו והיא נזקקה למשקפיים.

כעבור שנה נולד להם, במזל טוב בנם הבכור. הילד נולד עם פזילה חמורה בשתי עיניו ונזקק לטיפולים יקרים ולניתוחים במשך שנים, וגם הרכיב משקפיים עבות.

צריך לציין, שמעולם החתן לא פייס את הכלה הראשונה ואת משפחתה, וכאמור, מעולם לא התייעץ בדעת תורה.

עשרים וחמש שנה לאחר שהשאיר כלה בזויה ואומללה זו וחזר בו מן האירוסין, הוא חצה כביש כהולך רגל ומכונית פגעה בו והעיפה אותו למרחק של עשרה מטרים.

בעל המעשה שכב בטיפול נמרץ חסר הכרה. הרופאים הודיעו למשפחה, שאם יחיה, קרוב לודאי כי יהיה "צמח".

בחסדי שמיים יצא הוא מכלל סכנה, אך נזק בלתי הפיך למרכז המוח החלק השולט על הראייה. כשהתעורר, ראייתו הייתה מטושטשת ביותר. למשך כעשר שנים נוספות ראה דמויות כפולות. עיניו היו חשוכות מרפא ושום משקפיים לא יכולות היו לעזור לו. עוד יותר גרוע, ראייתו הכפולה הייתה מעייפת, מתסכלת ומרגיזה אותו מאוד עד ליומו האחרון.

פרשת וישב

כך נידון המבזה בחרב חדה של מידת הדין. והמתבזה יצאה לחיים טובים ומאוש

מקור: אוצרות הפרשה